

ambtgenoot ook betrokken in de dwaze ontwerpen (Huit Entretiens) van Gaudet, waarover boven is gesproken. Bayle antwoordde (La Cabale Chimérique. Rotterdam, 1691) op al het hem ten laste gelegde en bewees, dat zijne ongodsdienstigheid eigenlijk hierop neêrkwam, dat hij niet geloofde in al de voorspellingen, wonderen en openbaringen van zijn tegenstander; waarop in hetzelfde jaar nog La Chimère de la Cabale de Rotterdam volgde. Gaarne bezigde hij verder het wapen van den spot. Zoo betoogt hij in: Janua Coelorum Reserata, (De hemelpoort geopend), te Amsterdam in 1692 verschenen, dat de Waalsche predikant en hoogleeraar lang niet zoo onverdraagzaam is als men wel zou denken, omdat, zooals uit zijn Vrai système de l'Eglise blijkt, deze de poorten des hemels niet alleen voor Joden en Mohammedanen, maar zelfs voor heidenen openstelt.

Na een korten wapenstilstand viel Bayle op nieuw Jurieu aan in zijne Nouvelle hérésie dans la Morale etc. Rotterdam, 1694 en wel op grond van twee preeken, door dezen 24 Januari en 21 Februari 1694 gehouden over Psalm 139, vers 21 en Matth. V, vers 44, waarin het bewijs (hetwelk uit de genoemde plaats in Matth. zeker moeilijk is af te leiden) geleverd was, dat men zijn naaste mag haten (1).

Enkele geschriften, van minder belang voor deze hevige geschillen, heb ik achterwege gelaten: welk een klove er bestond tusschen de twee vroegere vrienden en hoeveel ellende die verbittering over Bayle bracht, weten wij.

Het is er ook ver af, dat ik al zijne overige werken in

---

(1) Gelukkig waren deze toespraken niet uitgegeven en had Jurieu gelegenheid om het gesprokene woord te verloochenen.

Jurieu's denkbeelden zijn echter dezer dagen in eene te 's Hage gehouden socialistenvergadering weer opgevat door Mr. S., die verkondigde, dat Jezus wel gezegd had: hebt *uw* vijanden lief, maar *niet*: hebt *mijn* vijanden lief.